

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.695/2017/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. április 16.

Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmény

Terhelt: terhelt

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 25.B.22.776/2016/11., ítélet, tárgyalás,
2017. március 1.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 24.Bf.7138/2017/13., végzés, nyilvános ülés,
2017. szeptember 5.

Az indítvány előterjesztője: terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelttel szemben folyamatban volt büntetőügyben a terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.B.22.776/2016/11. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Törvényszék 24.Bf.7138/2017/13. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2017. március 1. napján kelt 25.B.22.776/2016/11. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont], valamint okirattal visszaélés vétségében [Btk. 346. § (1) bekezdés a) pont], és ezért - halmazati büntetésül - 90 napi elzárásra ítélte.
- [2] A terhelt és védőjének fellebbezései alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék a 2017. szeptember 5-én kihirdetett 24.Bf.7138/2017/13. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő. A terhelt 2016. június 5-én 18 óra körüli időben, a szabálytalanul parkoló Opel típusú személygépkocsin lévő kerékbilincs levételénél a vele szemben intézkedő rendőröknek, személyazonosságának igazolása céljából átadta a testvérétől - annak tudta és beleegyezése nélkül - elvett, testvére nevére és adataira kiállított útlevelet. A rendőri intézkedés során, a fényképes adatbázis alapján megállapítást nyert a terhelt valódi személyazonossága, és a terhelttől lefoglalásra került személyi igazolványa és anyakönyvi kivonata is, melyeket a terhelt szintén testvére tudta nélkül vett el, és tartott magánál abból a célból, hogy - az ellene kiadott elfogatóparancsra tekintettel - rendőri intézkedések alkalmával felhasználja. A terhelt testvére okiratait 2016. május 16-án vette magához.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt, elsődlegesen felmentés, másodlagosan más minősítés és a büntetés enyhítése érdekében.
- [5] Indokai szerint a bíróság jogerős ítéletében tévedett, amikor 2 rendbeli bűncselekményben mondta ki bűnösnek, mert a tényállás nem is utal arra, hogy testvére iratait jogtalanul szerezte volna meg. Az iratok testvére kabátjának a zsebében voltak, amelyet ittas állapotban vett fel. Nem tudta, hogy testvére iratai a kabátban vannak, a helyszínen pedig a rendőrök nem kérdezték meg a személyazonosságát.
- [6] A rendőrségen viszont már a saját nevét használta, és a tévedésből hozzá került iratokkal nem a személyazonosságát kívánta leplezni, hiszen a saját nevén mutatkozott be. Álláspontja szerint az iratok hozzákerülése véletlen volt, terhére csupán az útlevél gondatlan átadása róható fel.
- [7] A Legfőbb Ügyészség a BF.1559/2017. számú átiratában az indítványt törvényben kizártnak tartotta, és annak elutasítását indítványozta.
- [8] Indokai szerint a jogerős ítéleti tényállás tartalmazza, hogy a terhelt testvérétől, annak tudta és beleegyezése nélkül vette el a nevére és adataira kiállított közokiratait, melyek közül az útlevelet az intézkedő rendőröknek át is adta személyazonosságának igazolása végett. A terhelt azon hivatkozása tehát, miszerint nem tudott arról, hogy az iratokat elvette, és az útlevelet nem használta fel az igazoltatáskor, a jogerős ítéletben megállapított tényállás vitatását jelenti, ami a felülvizsgálat eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdése alapján kizárt. Az pedig, hogy az iratok azért sem minősülhetnek szándékosan megszerzettnek, mert a rendőrségen már a saját nevét használta, a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének a támadása, ami a felülvizsgálatban ugyancsak kizárt.
- [9] Az ügyészi álláspont szerint az irányadó tényállás tartalmazza mindkét, a terhelt terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, ezért nem törvénysértő - egyik cselekmény kapcsán sem - a bűnösség megállapítása, és a kiszabott büntetés is törvényes.

III.

- [10] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsülésen bírálta el.
- [11] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslat kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálat során a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálatban bizonyításnak nincs helye [Be. 388. § (2) bekezdés, Be. 419. § (1) bekezdés].

- [13] A terhelt a felülvizsgálat törvényi okaként a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját is megjelölte. E két felülvizsgálati ok - azonos tényekre alapítva - valójában egymást kizárja. Az (1) bekezdés a) pontja esetében ugyanis az indítvány a terhelt bűnösségének törvénysértő megállapítását sérelmezi, és a terhelt felmentését, vagy az eljárás megszüntetését célozza. Az (1) bekezdés b) pontján alapuló indítvány viszont nem kifogásolja a büntetőjogi felelősség megállapítását, hanem a cselekmény téves minősítését, és az ennek következtében, vagy önmagában törvénysértő büntetés kiszabását, avagy intézkedés alkalmazását támadja; célja pedig - a terhelt javára előterjesztett indítvány esetén - a törvénysértő joghátrány enyhítése.
- [14] A terhelt az indítvány céljaként mind a felmentését, mind pedig a téves minősítés helyesbítését, és az ennek következtében törvénysértően súlyos büntetés enyhítését is megjelölte. Mindkét indítvány szerinti cél ténybeli alapja azonban az, hogy a terhelt véletlenül - tehát nem szándékosan, hanem legfeljebb gondatlanságból - vette el testvérétől annak iratait, és adta át az útlevelet az igazoltatást végző rendőröknek. A Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjában írt közokirat-hamisítás büntetnének, és a Btk. 346. § (1) bekezdés a) pontjában írt okirattal visszaélés vétségének nincs gondatlan alakzata. Ezért az indítványban foglalt érvek alapos volta esetén a terhelt felmentésének, és nem büntetése enyhítésének lenne helye. Tehát az indítvány valójában a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt felülvizsgálati oknak felel meg, és azt a Kúria az alapján bírálta el.
- [15] A terhelt az indítványában számos olyan tényre hivatkozott, ami a jogerős ítéleti tényállásban nem, vagy eltérően szerepel. Az indítvány szerint a terhelt véletlenül vette fel testvére kabátját, amiről nem tudta, hogy testvére iratai a zsebében vannak. Ezzel szemben az irányadó tényállás azt tartalmazza, hogy a terhelt a testvére iratait annak tudta és beleegyezése nélkül vette el. Az indítvány szerint a terhelt nem szándékosan, és nem személyazonosságának igazolása céljából adta át testvére útleveletét a rendőröknek. Ezzel szemben az irányadó tényállás ennek ellenkezőjét rögzíti. Az pedig nem szerepel a jogerős ítéleti tényállásban, hogy a terhelt milyen néven mutatkozott be, és a rendőrségen milyen nevet használt az előállítását követően.
- [16] Az indítvány azonban nem arra irányult, hogy a Kúria változtassa meg a jogerős ítélet ténymegállapításait, hanem a terhelt terhére rótt cselekmények miatti bűnösségét megalapozó ténymegállapítások hiányát állította. Ezért a terhelt azon hivatkozása, miszerint a jogerős ítéletben felrótt magatartásával nem valósította meg a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntetést, és a Btk. 346. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt okirattal visszaélés vétségét, mert nem merítette ki azok törvényi tényállási elemeit maradéktalanul, felülvizsgálat tárgya lehet. Azt azonban a konkrét ügyre vonatkozóan az indítványnak az irányadó tényállástól részben eltérő ténybeli hivatkozásait figyelmen kívül hagyva, a Be. 423. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével kell elbírálni.
- [17] A Legfőbb Ügyészség (átiratában rögzített) álláspontja szerint az irányadó tényállás tartalmazza mindkét, a terhelt terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, és ezért nem volt törvénysértő a felrótt bűncselekményekben való bűnösség megállapítása, továbbá a kiszabott büntetés is törvényes.
- [18] A Btk. 346. § (1) bekezdés a) pontja szerinti okirattal visszaélést az követi el, aki egy vagy több olyan közokiratot, amely nem vagy nem kizárólag a sajátja, mástól, annak beleegyezése nélkül jogtalanul megszerez. Az elvétel fogalmilag csak szándékos cselekvés lehet, ellenkező esetben egyértelműen utalt volna a tényállás arra, hogy a terhelt véletlenül vagy a tudtán kívül vette volna magához az iratokat. Az irányadó tényállás tartalmazza azt is, hogy a terhelt számára idegen útlevél, személyi igazolvány és anyakönyvi kivonat - ekként: szándékos - elvételére mástól, annak beleegyezése nélkül került sor. A tényállásszerűség tehát teljes.
- [19] A Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közokirat-hamisítást az követi el, aki hamis, hamisított

vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál. Az irányadó tényállás tartalmazza, hogy a terhelt a testvére nevére kiállított útlevelet adta át, mégpedig rendőri igazoltatás során, a személyazonosságának igazolása végett. Ez a felhasználás célzatosságát jelenti, a célzatosság pedig fogalmilag egyenes szándékot jelent. A gondatlan elkövetés tehát fel sem merülhet. A tényállásban rögzített magatartásával a terhelt szándékosan másnak adta ki magát, megbontva ezzel a közokirat közhitelességét, bizonyító erejét; a törvényi tényállás elemei tehát a közokirat-hamisítás tekintetében is maradéktalanul megvalósultak.

- [20] A két bűncselekmény törvényi tényállási elemei között átfedés nincs, mind az idegen közokiratok mástól való jogtalan elvétele, mind pedig az egyik korábban elvett, más nevére szóló közokirat felhasználása külön-külön, önállóan valósult meg. Nem alapos tehát az indítvány azon része sem, miszerint a halmazat megállapítása, és ebből következően a halmazati büntetés kiszabása törvénysértő lenne.
- [21] Megjegyzi a Kúria, hogy arra vonatkozó ténymegállapítást nem tartalmaz az ítélet, miszerint a terhelt a rendőrségen milyen néven mutatkozott be, illetve ott milyen nevet és adatokat használt. Ennek azonban jelentősége nincs, mert egyrészt a közokirat-hamisítás büntette a más nevére szóló útlevel személyazonosság igazolása céljából való átadásával befejezetté vált, másrészt azt viszont tartalmazza az irányadó tényállás, hogy a terhelt valódi kiléte a fényképes adatbázisból már a helyszínen megállapításra került. A terhelt bűnösségének megállapítása tehát mind a közokirat-hamisítás büntette, mind az okirattal visszaélés tekintetében törvényes.
- [22] A büntetés megváltoztatására (enyhítésére) a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerinti felülvizsgálati ok esetében akkor kerülhetne sor, ha a halmazatban álló bűncselekmények kapcsán a Kúria nem valamennyi, a terheltnek felrótt cselekmény tekintetében hoz felmentő, vagy az eljárást megszüntető rendelkezést. Jelen esetben azonban ilyenre nem került sor.
- [23] A jogerős ítéletben alkalmazott joghátrány nemének és mértéknek felülvizsgálatára egyébként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján lenne törvényi lehetőség, de nem önmagában, hanem csak a téves minősítés, vagy a büntetés kiszabására vonatkozó kötelező - nem a bíró mérlegelésére bízott - szabály megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabása, illetve intézkedés alkalmazása esetén. Ilyenre az indítvány maga sem hivatkozott - a téves minősítés állítása a korábban írtak szerint valójában részbeni felmentést célt - , s ezért önmagában a jogerős ítéletben kiszabott büntetés nemének és mértékének felülvizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban nem kerülhet sor (BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.).
- [24] Ekként a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [25] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [26] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k.
bíró

A kiadmány hiteléről:

tisztviselő
BÉ